

Betydelsen av sociala nätverk för ensamkommande unga

En kvalitativ intervjustudie om sociala nätverk och socialt kapital

Cecilia Cedlöf

Under år 2015 ansökte 162 877 personer om asyl i Sverige; majoriteten var från Syrien, Afghanistan och Irak.¹ 35369 var ensamkommande barn, och största kvoten bestod av 23480 barn från Afghanistan.² Året innan, 2014, var motsvarande siffra 7049 ensamkommande barn (1547 från Afghanistan).³ Många av de ensamkommande barnen har varit i Sverige i över två år och har börjat bygga nya liv med skola, vänner och förhoppningar att få stanna.

¹Migrationsverket, *Asylsökande till Sverige 2000–2017*,

<https://www.migrationsverket.se/download/18.4a5a58d51602d141cf41003/1515076326490/Asylsökande%20till%20Sverige%202000-2017.pdf>[hämtad 2019-01-18].

²Migrationsverket, *Inkomna ansökningar om asyl 2015*, senast körd: 2016-01-01

<https://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1485556214938/Inkomna+ansökningar+om+asyl+2015+-+Applications+for+asylum+received+2015.pdf> [hämtad 2019-01-18].

³Migrationsverket, *Asylsökande till Sverige 2000–2017*,

<https://www.migrationsverket.se/download/18.4a5a58d51602d141cf41003/1515076326490/Asylsökande%20till%20Sverige%202000-2017.pdf> [hämtad 2019-01-18].

Denna artikel undersöker vad sociala nätverk, sociala relationer och ideella föreningar har för betydelse för ensamkommande unga från Afghanistan som intervjuats. I artikeln analyseras hur olika sociala nätverk har inverkan på individens möjlighet att öka sitt *sociala kapital*. Dessa sociala nätverk inbegriper bland annat mänskliga kontakter, gemensamma intressen, sociala roller och ekonomi som förser individen med olika slag av socialt stöd.

Studien fokuserar på individernas subjektiva upplevelser och betydelse av sociala nätverk, i relation till *socialt kapital*.⁴ Detta är ett perspektiv som flera forskare efterfrågar, att i större utsträckning lyfta ensamkommande ungas upplevelser i samhället, då mycket av forskningen i nuläget är kopplad till psykisk ohälsa, migrationsprocessen och att vara ny i Sverige. Frågan om *socialt kapital* har visat sig vara starkt kopplad till sociala nätverk och frågan om integration av olika grupper i samhället.

Eftersom undersökningens material baseras på kvalitativa semistrukturerade intervjuer med ensamkommande unga från Afghanistan behöver först de forskningsetiska bedömningarna uppmärksammas. Informerat samtycke inhämtades i flera steg: information om studien, samtyckesblankett samt säkerställande att intervjupersonerna vid intervjutillfället var införstådda med att de deltog frivilligt, kunde dra sig ur, att deras namn skulle ersättas med pseudonymer samt att studien skulle offentliggöras. Det var också viktigt att det framgick att jag respekterade deras förmåga att fatta beslut och att de alltid hade möjlighet att ställa frågor. Jag var tydlig med att jag skrev uppsatsen i studiesyfte som student, och därför inte var i en position att hjälpa eller påverka personen när det kom till något annat i deras liv. Vidare var det av stor vikt att intervjufrågorna inte berörde känslig information så som religion, minnen om deras flykt eller trauman de upplevt utan fokuserade på deras sociala nätverk.⁵ Nästa problemområde att ta hänsyn till var konfidentialitet, alltså att jag som forskare måste skydda

⁴ Alan Bryman, 2011, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2 uppl. Liber, Malmö, s. 414f.

⁵ Steinar Kvale & Svend Brinkmann; översättning Sven-Erik Thorell, 2014, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 3 uppl. Studentlitteratur, Lund, s. 107.

informerarnas privata integritet. Konfidentialitet i min studie innebar skyddet av personuppgifter och aidentifiering, vilket jag behövde vara extra varsam kring, då flera har genomgått eller fortfarande befinner sig i en asylprocess.⁶

Socialt kapital

Utifrån informanternas svar som grund, undersöker artikeln hur olika sociala nätverk påverkar individens möjlighet att öka sitt *sociala kapital*. För föreliggande analys av mitt primärmaterial har jag valt att utgå ifrån Pierre Bourdieus och Robert D. Putnams teorier om att individer och grupper genom sociala nätverk kan skapa ett bättre *socialt kapital*. Bourdieu menar att individer inom sina nätverk har olika resurser som inte handlar om pengar utan är medel för att uppnå ett visst mål. Det kan i sin tur generera ett ökat *socialt kapital*. Individens nätverk och tillgängliga resurser kan på så sätt bidra till olika fördelar eller tjänster (till exempel ett nytt jobb).⁷

Detta belyser också att individer inom grupper besitter olika möjligheter att förvärva och reproducera kapital, med andra ord hur individer förhåller sig till maktstrukturer.⁸ Putnam argumenterar för att engagemang i föreningslivet ökar *socialt kapital* och effektivitet i livet både för individ och kollektiv. Han menar att om relationer bygger på samarbete, tillit och ömsesidighet, kan det leda till högre politiskt deltagande och samhällelig utveckling – ökat *socialt kapital*.⁹ Det kan vidare förklaras som två former av *socialt kapital*. Den första är den överbyggande formen som innebär inkludering av människor över olika skiljelinjer (till exempel

⁶ Kvale & Brinkmann, 2014, s. 109.

⁷ Pierre Bourdieu, 1986, ”The forms of Capital”, i Richardson, *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, Greenwood Press, Westport, Conn., 1986, s. 248.

⁸ Bourdieu, 1986, s. 249.

⁹ Robert D. Putnam, 2006, *Den ensamme bowlaren: den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*, 2 uppl. Översättning: Margareta Eklöf, SNS Förlag, Stockholm, s. 20f.

samhällsgrupper), där relationer som bygger på tillit genererar ett mer produktivt och effektivt samhälle. Den andra formen av kapital är mer exkluderande, så kallat sammanbindande kapital. Detta genererar vinst inom grupperna och relationsbanden synliggör (och bygger på) en uppdelning av ett *vi* och *dem*.¹⁰

Studiens material har tagits fram genom fem semistrukturerade intervjuer, det vill säga att intervjuerna baserades på ett frågeschema. Materialet analyserades sedan med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys.¹¹ Den skapade fyra kategorier: att vara ny i samhället, utvecklingen av sociala nätverk, olika sociala nätverk och deras betydelser för individen, och att bli lyssnad till. Dessa visar hur *socialt kapital* är kopplat till vilka olika sociala nätverk informanterna har tillgång till och deras möjligheter att nå andra nätverk samt hur de förhåller sig till olika maktstrukturer. Nedan presenteras informanterna med pseudonymer. Därefter presenteras undersökningen.

Reza är 16 år och bor i södra Sverige sedan 2015.

Ali är 17 år och bor i södra Sverige sedan 2015.

Mohammed är 17 år och bor i södra Sverige sedan våren 2016.

Javid 19 år och bor i södra Sverige sedan 2015.

Mohsen 18 år och bor i södra Sverige sedan 2015.

Att vara ny i Sverige

Under samtliga intervjuer berördes relationen till det svenska samhället, till etablerade svenskar och olika svårigheter med att vara ny i Sverige. De intervjuade angav hur olika faktorer påverkar deras tillgång till sociala nätverk, såsom kulturskillnader, språk och individens position i samhället, vilket blev tydligt i intervjun med Mohsen:

¹⁰ Putnam, 2006, s. 22f.

¹¹ Satu Elo & Helvi Kyngäs, 2008, "The Qualitative Content Analysis Process", *Journal of Advanced Nursing*, vol. 62, no. 1, s. 109ff.

Jag vågar inte ibland vara med nån som jag inte känner. Jag vill gärna, jag är nyfiken för den här kulturen, jag vill vara med i samhället. Jag vill inte stanna utanför samhället. Men det är lite svårt att man göra på lätt sätt kontakt här i Sverige med människor. Eftersom vi har bott på ett annat kultur och annat land. Här är det mycket svårt att man blir vän eller kompis med någon. Med svenskar mycket svårt. Men med andra lättare man kan tidigare bli kompis. Om det är svenskar det är svårt att man blir kompis plötsligare tidig. Det här är mycket skillnad mellan två kulturer. Här är det svenskar ser ut som ovänlig men det är inte så. Man tänker dom ser lite elak kalla ut men det är inte det. Å det jag tycker inte det.

Detta visar en längtan att komma in i samhället och hur kulturskillnaderna försvårar att (våga) ta kontakt med andra individer. Maja Cederberg poängterar i sin forskning att migranter i Sverige upplever hinder att komma in i viktiga nätverk i samhället och kan uppleva det som en exkludering från majoritetssamhället.¹² Ulrika Wernesjö menar att viljan att tillhöra det svenska samhället kolliderar med svårigheten att frånga den fixerade rollen ”som den andra” vilket Mohsen poängterade under intervjun. Då migranter och unga flyktingar lätt positioneras utanför dessa gränser för tillhörighet, eller upplever att deras tillhörighet till det svenska samhället är under restriktioner i de fall som de accepteras som medlemmar i gruppen.¹³ Javid beskriver i citatet nedan hur han hoppas kunna överkomma exkluderingen i samhället:

¹² Maja Cederberg, 2012, ”Migrant networks and beyond: Exploring the value of the notion of social capital for making sense of ethnic inequalities”, *Acta Sociologica* (Sage Publications, Ltd.), vol. 55, no. 1, s. 60.

¹³ Ulrika Wernesjö, 2014, *Conditional Belonging. Listening to Unaccompanied Young Refugees' Voices*. Digital Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the Faculty of Social Sciences 93, s. 42.

Eh ja jag vill ta så mycket kontakt med olika folken, jag hoppas att jag kunde lösa de mitt språk å vågar att prata med mycket folk från Sverige från andra landet å ta kontakt med dom också som jag nu har kontakt med afghanska folk.

Javid och Mohsen beskriver båda hur språket kan ses som en resurs för att nå nya sociala nätverk och möjliggör att överkomma exkluderingen från majoritetssamhället. Gemensamt hos informanterna är att de mest har kontakt med andra afghanska unga, där både Javid och Mohsen tror att genom att utveckla det svenska språket kan relationer byggas som de eftersträvar (till etablerade svenskar). Trots att migranter har svårare att nå värdefulla sociala nätverk och majoritetssamhället är deras etniska nätverk betydelsefulla.¹⁴

Citaten styrker Floya Anthias tes om att sociala strukturer påverkar migranter negativt. Då de tillsammans upplever en marginalisering är det svårare att bryta sig loss från den exkluderade gruppen, vilket också försvårar individens möjlighet att öka sitt *sociala kapital*.¹⁵ Det bör också lyftas att migranternas utgångsposition gällande *socialt kapital* är mycket lågt när de placeras i en ny social kontext, då de kontakter som ingår i deras sociala nätverk inte är värdefulla i samma utsträckning, menar Alireza Behtoui.¹⁶

Alis berättelse skiljer sig från de övriga i hans sätt att positionera sig mellan att vara afghan och svensk, där han upplever att samhällsstrukturen är inkluderande: ”ja som sagt jag känner mig inte som afghan längre, jag känner mig inte som en invandrare längre liksom du vet. Det är samhälle som alla är lika mycket alla lika värda absolut”. Detta kan bero på att han är den som är mest aktiv inom föreningslivet, har många olika sociala nätverk och svenska vänner att be om hjälp i olika situationer. Wernesjö menar således att

¹⁴ Cederberg, 2012, s. 60.

¹⁵ Floya Anthias, 2007, ”Ethnic Ties: Social Capital and the Questions of Mobilizability”, *Sociological Review*, vol. 55, no. 4. s. 792.

¹⁶ Alireza Behtoui, 2013, ”Social Capital and Stratification of Young People”, *Social Inclusion*, vol.1, no.1. s.46f.

individer som ser på sig själva som att de är mellan identiteter suddar ut gränser mellan tillhörigheter, poängterar gärna sitt aktörskap och tar egna initiativ.¹⁷

Utvecklingen av sociala nätverk

Under intervjuerna framkom det att samtliga informanter har varit i Sverige i över två års tid och i början hade de mycket lite kontakt med samhället. Däremot hade andra ensamkommande unga och boendepersonal en stor betydelse. De berättar de om många olika nätverk och hur de sociala nätverken genererat fler kontakter och om ideella föreningar där de kan fråga om hjälp. Däremot saknar de fortfarande relationen till etablerade svenskar. Det Mohsen beskriver i citatet nedan kan tolkas som att hans relationer bygger på tillit och ömsesidighet. Detta påverkar enligt Putnam effektiviteten i samhället och för individer, då relationer som bygger på tillit gör att individer inte behöver reflektera över varje relation.¹⁸ Mohsen ”förväntar” sig till och med att hans nätverk ställer upp för honom i framtiden:

tex om du har en vän det kan hjälpa dig en gång. Om du har två det blir två om du har tre det blir, det är lätt också. Om det är att man fick nån problem eller det hände nånting, man kan få hjälp av sina vänner, kompisar den som man har kontakt med.

Under intervjun med Mohammed uppmärksammades en annan aspekt: hur individers sociala nätverk påverkas av asylprocessen. Han menar att ensamkommande unga förlorar många kontakter om de får avslag eller är i överklagandeprocessen. Eftersom individer fått flytta från sitt boende, förlorar de kontakter med socialtjänst och god man. Det visar hur individers *sociala kapital* som de byggt upp i Sverige försvagas när möjligheten att mobilisera sociala nätverk och andra resurser försvinner.

¹⁷ Wernesjö, 2014, s. 74.

¹⁸ Putnam, 2006, s. 20.

Åtkomsten till viktiga nätverk finns inte längre av juridiska skäl, eller så har medlemskapet i en grupp försvårats av geografiska skäl, vilket belyser att sociala processer och samhällsstrukturer har direkt inverkan på situationen. De kontakter som tidigare har stärkt och hjälpt individen samt gett denne erkännande i en grupp försvagas vilket i sin tur påverkar individens aktörskap. De sociala maktstrukturer som råder i samhällssystemet leder till att individen inte har samma resurser för att mobilisera nätverken för egen vinning.¹⁹

Hur utökandet av *socialt kapital* och individens möjlighet att mobilisera, eller utveckla, sociala nätverk påverkar individens aktörskap kan i undersökningen beskrivas utifrån två olika sfärer. Å ena sidan anser flera informanter att de till viss grad är exkluderade från det svenska samhället, men å andra sidan har de utvecklat sociala nätverk som är betydelsefulla för dem och där de upplever sig vara inkluderade (till exempel ideella föreningar) vilket kan styrka Putnams tes.

Detta påverkas således av samhällets maktstrukturer och individens förhållningssätt till strukturer och möjligheter att förändra dem, vilket enligt Bourdieu beror på vilka nätverk individen ingår i, med andra ord vilket handlingsutrymme de har.²⁰ Hur individer uppfattar och hanterar sitt *sociala kapital*, påverkas till stor del av samhällets maktstrukturer. Individer har olika möjligheter att förändra dessa strukturer, vilka också beror på vilka nätverk individerna ingår i.²¹ Således visar ovanstående diskussion att det också är en fråga om aktörskap – vilket handlingsutrymme informanterna har inom den rådande strukturen är avgörande för vilka möjligheter de har att utveckla och mobilisera sina sociala nätverk.

¹⁹ Sofia Nordmark, 2014, "Pierre Bourdieu", i Ulrik Lögdlund & Lucas Gottzén, *Sociologins teoretiker*, Gleerup, Malmö, 2014, s. 231.

²⁰ Bourdieu, 1986, s. 249f.

²¹ Bourdieu, 1986, s. 249f.

Olika sociala nätverk och deras betydelser för individen

I samtliga intervjuer framgick det att sociala nätverk har stor betydelse för informanterna eftersom de alla har kommit till Sverige ensamma. Omid Mahmoudi, som startade Ensamkommandes Förbund, poängterar just hur viktigt det är för ensamkommande unga i Sverige att skaffa sig sociala sammanhang.²² Flera av informanterna belyste vikten av sociala nätverk för att känna tillhörighet, inte vara ensamma och för deras sociala utveckling i ett nytt samhälle. Här inkluderas bland annat relationer med vänner, boendepersonal, aktiviteter och engagemang i ideella föreningar. Alla informanter är aktiva medlemmar i en ideell förening, men det skiljer sig i vilken grad de är engagerade (som medlemmar, deltagare i aktiviteter eller i flera föreningar). Utöver hur Reza beskriver att ideella föreningar blivit som hans familj, så påpekar andra hur aktiviteter tillsammans med föreningar är viktiga för att glömma sin situation och ha kul för en stund, vilket också Reza belyser i följande citat:

Alltså i första hand family är viktigare å eftersom vi inte har vår family här så de blir organisationer och ja. Man kommer går med dom som ett family och göra saker. De för mig är bara organisationer, gå med dom och släppa tänka bort.

Utifrån Bourdieus teori innebär viktiga sociala nätverk att individer kan genom dem stärka sitt *sociala kapital*, att nätverken kan introducera nya kontakter som i sin tur kan främja individens utveckling, det vill säga kontakter som i framtiden kan hjälpa individen med exempelvis jobb eller att tillgå andra vinster.²³ Detta var något som samtliga informanter berörde, hur

²² Alva Forsberg Fierro, ”Omid startade förbund för ensamkommande flyktingar: ’som en andra familj’” *Metro*, 1 maj 2016, <https://www.metro.se/artikel/omid-startade-forbund-for-ensamma-flyktingar-som-en-andra-familj-xr> [hämtad 2019-01-22].

²³ Bourdieu, 1986, s. 249.

de genom boendepersonal och vänner skapat sig nätverk som genererat möjligheter att öka sitt *sociala kapital*.

Personalen gav informanterna information som de annars inte hade kommit åt och introducerade dem till nya sociala nätverk de inte hade tillgängliga eller kunskap om (såsom ideella föreningar). Detta återspeglar samhällets maktstrukturer; hur exempelvis ensamkommande unga inte har kunskap om vissa sociala nätverk i samhället eller tillgång till viktiga nätverk utan till exempel boendepersonalen eller socialtjänsten.

Detta återkopplar till Bourdieu och hur samhället styrs av sociala strukturer som påverkar individernas olika utrymme för att förändra strukturerna.²⁴ Anthias, Behtoui och Wernesjö argumenterar alla i sin forskning för hur migranternas och ensamkommande ungas förutsättningar för att tillgå ett bättre *socialt kapital* ligger långt ned på listan. Det påverkas av att de inte innehar viktiga kontakter i de nätverk de tillhör och därmed inte har lika goda möjligheter som andra individer (såsom etablerade svenskar) i samhället att öka sitt *sociala kapital*.²⁵ Därför kan kontakt med olika människor och kulturer, via en ideell förening, möjliggöra ett ökat *socialt kapital*, då det bygger broar mellan majoritetssamhället och migranternas ”communities” som Duncan Howard argumenterar för.²⁶ Ideella föreningar kan därför vara en nyckel till mer *socialt kapital*, det vill säga överbyggande kapital som bygger på inkluderande band mellan olika människor. Det genererar i sin tur ny kunskap utanför migrantens egen grupp, något som flera av informanterna resonerade kring.²⁷ Likaså hur deras sociala nätverk hjälper dem som individer att ta sig fram i samhället, att de kan be andra personer inom nätverken om hjälp, lära sig nya saker och lära känna nya personer genom andra kontakter. Detta beskriver Mohsen:

²⁴ Bourdieu, 1986, s. 249.

²⁵ Anthias, 2007 & Behtoui, 2013 & Wernesjö, 2014.

²⁶ Howard Duncan, 2009, ”Non-governmental Organisations and Immigrant Integration”, *Studies In Ethnicity & Nationalism*, vol. 9, no. 2. s. 309.

²⁷ Putnam, 2006, s. 22.

Det har mycket betydelse, hela tiden man lära sig lär sig någonting om nån annan. Man kan lär sig många saker, man blir man får nya idéer å man blir mer aktiv om man har mer kontakt med folk, då man blir aktiv. Mer aktivare och aktivare.

Detta citat kan kopplas till Philip Lalanders och Marcus Herz forskning. De menar att gemenskap och faktumet att människor i en förening bryr sig om en, kan göra stor skillnad för hur individen själv känner sig och kan skapa mer hopp om framtiden och i sin tur en känsla av aktörskap. Det kan ses som en väg för att utmana den rådande maktstrukturen i samhället genom att individer tillsammans i en större gemenskap överkommer sociala hinder.²⁸ Ett medlemskap i en förening i det svenska samhället har också ett värde för migrantens *sociala kapital* där det bland annat kan vara ett stöd för underordnade grupper inom arbetslivet. Dessa ideella föreningar fyller på så sätt en viktig funktion för individer som är utlandsfödda.²⁹

En annan aspekt som Javid och Reza belyser är hur deras beteende i samhället och i föreningar påverkas av att de själva känner att de inte behärskar det svenska språket. De känner att de inte kan delta på lika villkor, eftersom de inte kan prata så mycket svenska som de vill och håller därför tillbaka. För att återkoppla till Bourdieu är det inom sociala nätverk och genom tillhörandet till en dominant grupp, som *socialt kapital* bäst nås då dominerande grupper reproducerar samhällets maktstrukturer och normer. Här försvårar den rådande strukturen (det svenska språket) inkluderande av ensamkommande unga, eftersom de inte följer språknormen.³⁰

²⁸ Philip Lalander, & Marcus Herz, 2017, "Being Alone or Becoming Lonely? The Complexity of Portraying 'Unaccompanied Children' as Being Alone in Sweden", *Journal of Youth Studies*, vol. 20, issue 8, s. 7.

²⁹ Behtoui, 2013, s. 54.

³⁰ Bourdieu, 1986, s.249ff & Nordmark, 2014, s.231.

Att människor lyssnar på mig

Reza beskriver hur han liksom flera av informanterna upplever att de blir lyssnade till i ”ideella föreningar: ”alltså det känns bra för att man får positiv känsla man känner man vill känner sig att vi är också viktig vi kan också ja vi kan påverka.” Detta synliggör hur ideella föreningar förstärker deras känsla av delaktighet och handlingsutrymme, som Lalander och Herz även belyser i sin forskning.³¹ I intervjuerna framfördes också att det kändes viktigt för dem att själva förmedla sin bild av sin egen verklighet.

En annan aspekt är hur både Ali och Mohammed upplever att omgivningen pratar *om* dem som ensamkommande unga och inte *med* dem, samt hur vissa människor har en negativ bild av dem och klumpar samman dem till en stereotyp grupp (eller som ett hot). Unga mäns perspektiv, män som inte är vita och som tillhör en minoritet, och hur de upplever sin situation saknas.³² Många av informanterna belyser att normer och den stereotypa bilden av ensamkommande unga bygger på en fördomsfull uppfattning. Bemötandet eller hur individer pratar *om dem*, har påverkat informanterna negativt, de får inte ens chansen att visa vilka de faktiskt är eller bli lyssnade till. Men en av informanterna menar att det kan förändras, då hans egna vänner har ändrat sin uppfattning om honom.

Därför är sociala nätverk och relationer som utmanar bilden av hur informanterna blir sedda viktiga, där de gemensamt tillhör en grupp istället för att positioneras som den andre. Att bygga relationer mellan olika samhällsgrupper påverkar individers aktörskap till det positiva vilket både Lalanders och Herz samt Wernesjös forskning påpekar. Det möjliggör för ensamkommande unga att stärka sitt aktörskap när bilden av dem som grupp utmanas och förändras. Dessa relationer mellan gränser öppnar upp för att

³¹ Lalander & Herz, 2017, s.7.

³² Marcus Herz, 2018, “Becoming a Possible Threat: Masculinity, Culture and Questioning Among Unaccompanied Young Men in Sweden”, *Journal of Youth Studies*, vol. 20, no. 8. s. 2.

bryta samhällets strukturer och normer.³³ Sociala nätverk där relationerna bygger på en tillit mellan varandra (överbryggande kapital) istället för fördomar är därför viktiga för förändring.³⁴

Slutsats

Undersökningen visar att vilka sociala nätverk informanterna har tillgång till påverkar deras möjligheter att öka sitt *sociala kapital*. Resultatet visar att det finns två utmärkande sfärer som informanternas sociala nätverk verkar inom. Den första sfären är det svenska majoritetssamhället, där informanterna upplever svårigheter att inkluderas på grund av samhälleliga strukturer samt språk- och kulturskillnader. Med andra ord har informanterna haft svårigheter med att mobilisera viktiga sociala nätverk, som Bourdieu menar är en förutsättning för ökat *socialt kapital*. På grund av hierarkiska maktstrukturer i samhället har individerna sämre möjligheter att öka sitt *sociala kapital*. Den andra sfären representeras av ideella föreningar. Dessa är betydelsefulla för att informanterna ska känna tillhörighet, uppleva sig ha en mer betydande roll och bli lyssnade till. Detta möjliggör i sin tur ett aktivt deltagande inom föreningslivet, vilket kan återkopplats till Putnams resonemang att föreningsengagemang bidrar till att samhället effektiviseras. Individens relationer bygger då på en generaliserad ömsesidighet (tillit), där människor från olika grupper möts (överbryggande kapital) för en gemensam sak i ett socialt nätverk, istället för relationer som bygger på ett *vi* och *dem*. Utifrån dessa två sfärer kan jag utläsa att informanterna har olika mycket *socialt kapital* och aktörskap beroende på vilken av sfärerna vi utgår ifrån.

Slutsatsen som kan dras från studien är att sociala nätverk och ideella föreningar har stor betydelse för dessa ensamkommande unga. Således har deras möjligheter att bygga relationer inom och till olika samhällsgrupper och inskaffa *socialt kapital* ökat sedan de kom till Sverige trots att de känner en avsaknad av inkludering i majoritetssamhället. Dock bekräftas det som

³³ Lalander & Herz, 2017, s. 13 & Wernesjö, 2014, s. 44.

³⁴ Putnam, 2006, s. 18ff.

tidigare forskning diskuterat, nämligen att migranter har ett lågt *socialt kapital*. Men det betyder också att *socialt kapital* och definitionen av det kan behöva utökas. Jag anser att informanternas *sociala kapital* har ökat eftersom de startade på minus till att ha utvecklat stora sociala nätverk som har betydelse för dem själva, där också ideella föreningar har främjat deras aktörskap.

Jag hoppas att denna studie har bidragit till en förståelse för hur individer påverkas olika av samhällsstrukturer och att strukturerna kan upplevas som exkluderande. Det visar att Sverige behöver arbeta vidare med utbyten mellan kulturer och individer av olika samhällsgrupper och bakgrund. Vi människor måste lära oss av varandra och bryta normer som är exkluderande. Dessa sociala nätverk och ideella föreningar har viktiga roller för att skapa tillgång till fler kontakter, genom att bygga relationer mellan samhällsgrupper, som i sin tur kan öka det *sociala kapitalet*. Jag hoppas också att min studie har ökat förståelsen av just ideella föreningars betydelse för en marginaliserad grupp, i detta fall ensamkommande unga, att känna tillhörighet. Frågan om tillhörighet bekräftade en av informanterna på ett mycket sorgligt sätt. Flera ensamkommande unga som har tagit eller försökt ta sitt liv hade kanske mått bättre eller levt idag om de haft sociala kontakter och nätverk de kunde lita på eller kände en grupptillhörighet. Att inte behöva vara ensam i ett nytt land är något som borde vara en prioritet. Där har alla ett ansvar att arbeta för att inkludera alla människor i samhället.

Referenser

- Anthias, Floya, 2007, "Ethnic Ties: Social Capital and the Questions of Mobilizability" *Sociological Review*, vol. 55, no. 4, s. 788-805.
- Behtoui, Alireza, 2013, "Social Capital and Stratification of Young People", *Social Inclusion*, vol. 1, no. 1, s. 46-58.
- Bourdieu, Pierre, 1986, "The forms of Capital", i Richardson, *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, Greenwood Press, Westport, Conn.
- Bryman, Alan, 2011, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2 uppl., [rev.] uppl., Liber, Malmö.
- Cederberg, Maja, 2012, "Migrant Networks and Beyond: Exploring the Value of the Notion of Social Capital for Making Sense of Ethnic Inequalities", *Acta Sociologica (Sage Publications, Ltd.)*, vol. 55, no. 1, s. 59-72.
- Duncan, Howard, 2009, "Non-governmental Organisations and Immigrant Integration", *Studies In Ethnicity & Nationalism*, vol. 9, no. 2, s. 304-309.
- Elo, Satu, & Kyngäs, Helvi, 2008, "The Qualitative Content Analysis Process" *Journal of Advanced Nursing*, vol. 62, no. 1, s. 107-115.
- Forsberg, Fierro, Alva, "Omid startade förbund för ensamkommande flyktingar: 'som en andra familj'", *Metro*, 1 maj 2016.
<https://www.metro.se/artikel/omid-startade-forbund-for-ensamma-flyktingar-som-en-andra-familj-xr> [hämtad 2019-01-22].
- Herz, Marcus, 2018, "Becoming a Possible Threat: Masculinity, Culture and Questioning Among Unaccompanied Young Men in Sweden", *Journal of Youth Studies* vol. 20, no. 8, s. 1-19.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend; översättning Sven-Erik Thorell, 2014, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 3 uppl. Studentlitteratur, Lund.
- Lalander, Philip & Herz, Marcus, 2017, "Being Alone or Becoming Lonely? The Complexity of Portraying 'Unaccompanied Children' as Being Alone in Sweden", *Journal of Youth Studies*, vol. 20, no. 8, s. 1-15.
- Migrationsverket, *Asylsökande till Sverige 2000–2017*,
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4a5a58d51602d141cf41003/1515076326490/Asylsökande%20till%20Sverige%202000-2017.pdf>
 [hämtad 2019-01-18].
- Migrationsverket, *Inkomna ansökningar om asyl 2015*, senast körd: 2016-01-01,
<https://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab>

- /1485556214938/Inkomna+ansökningar+om+asyl+2015+-+Applications+for+asylum+received+2015.pdf [hämtad 2019-01-18].
- Nordmark, Sofia, 2014, "Pierre Bourdieu", i Ulrik Lögdlund & Lucas Gottzén, *Sociologins teoretiker*, Gleerup, Malmö.
- Putnam, Robert, D, översättning; Margareta Eklöf, 2006, *Den ensamme bowlaren: den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse* 2 uppl., SNS Förlag, Stockholm.
- Wernesjö, Ulrika, 2014, *Conditional Beloning. Listening to Unaccompanied Young Refugees' Voices*, Digital Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the Faculty of Social Sciences 93.